

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Kytara

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Přínos profesora Jozefa Zsapky v oblasti kytarové
pedagogiky a jeho podíl na vývoji klasické kytary
na Slovensku**

Peter Vasko

Vedoucí práce: doc. Mgr. Petr Saidl

Oponent práce: MgA. Ozren Mutak, Ph.D.

Datum obhajoby: červen 2022

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2022

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Music Art

Guitar

BACHELOR'S THESIS

**THE SIGNIFICANCE OF PROFESSOR JOZEF ZSAPKA IN
THE FIELD OF GUITAR PEDAGOGY AND HIS
CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF CLASSICAL
GUITAR IN SLOVAKIA**

Peter Vasko

Thesis Supervisor:	doc. Mgr. Petr Saidl
Thesis Examiner:	MgA. Ozren Mutak, Ph.D.
Date of thesis defense:	June 2022
Academic title granted:	BcA.

Prague, 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Přínos profesora Jozefa Zsapky v oblasti kytarové pedagogiky
a jeho podíl na vývoji klasické kytary na Slovensku

vypracoval samostatně, pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi, je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Tato bakalářská práce pojednává o osobnosti slovenského kytaristy a profesora Jozefa Zsapky. Zaměřuje se na dění na slovenské kytarové scéně od jejích historických počátků až po současnost a zásluhy Jozefa Zsapky na vývoji klasické kytary na Slovensku. Cílem práce je přiblížit pedagogickou činnost a Zsapkovy úspěchy v této oblasti. Práce se opírá o nové informační zdroje a prameny. Její součástí je například i zpracovaný 2 hodinový rozhovor s panem profesorem Zsapkou. V závěru práce jsou shrnuty a formulovány klíčové poznatky vztahující se k jeho osobnosti.

Klíčová slova

Jozef Zsapka, kytara, kytarová pedagogika, J. K. Mertz, Bratislava, Slovensko

Abstract

This bachelor thesis deals with Slovak guitarist and professor Jozef Zsapka. It focuses on the Slovak guitar scene from its historical beginnings to the present time and the contribution of Jozef Zsapka to the development of classical guitar in Slovakia. The aim of this thesis is to describe Zsapka's pedagogical work and his success in this area. The work is based on new information sources. It includes, for example, a processed 2 hour interview with professor Zsapka. Key findings related to his personality are summarized and formulated in conclusion of the work.

Key words

Jozef Zsapka, guitar, guitar pedagogy, J. K. Mertz, Bratislava, Slovakia

Obsah

ÚVOD	9
1. JOZEF ZSAPKA	10
2. HISTÓRIA GITARY NA ÚZEMÍ SLOVENSKA	14
2.1. JOSEPH KASPAR MERTZ	15
3. PEDAGOGICKÁ ČINNOSŤ	17
3.1. OCENENIA ŠTUDENTOV NA DOMÁCICH A MEDZINÁRODNÝCH SÚŤAŽIACH	18
3.2. ABSOLVENTI JOZEFA ZSAPKU PÔSOBIACI NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH A KONZERVATÓRIACH V ČESKEJ A SLOVENSKEJ REPUBLIKE	18
3.2.1. JÁN LABANT	19
3.2.2. MARTIN KRAJČO	20
3.2.3. KAROL SAMUELČÍK.....	21
3.3. VÝZNAMNÍ ABSOLVENTI DOKTORANDSKÉHO ŠTÚDIA ZO ZAHRANIČIA ...	22
3.3.1. MARCO SOCÍAS	22
3.3.2. JORGOS PANETSOS	23
3.3.3. JÓZSEF EÖTVÖS.....	23
3.3.4. ROZHOVOR S PAVLOM STEIDLLOM	24
4. UMELECKÁ ČINNOSŤ.....	27
4.1. KONCERTY	27
4.2. DISKOGRAFIA	28
5. GITAROVÝ FESTIVAL V BRATISLAVE.....	30
6. PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ.....	32
ZÁVER	33
ZOZNAM POUŽITÝCH PRAMEŇOV A LITERATÚRY	34

Zoznam príloh

Príloha č. 1	36
Príloha č. 2	37
Príloha č. 3	38
Príloha č. 4	38
Príloha č. 5	39
Príloha č. 6	41
Príloha č. 7	42
Príloha č. 8	42
Príloha č. 9	43
Príloha č. 10	43
Príloha č. 11	44
Príloha č. 12	45

Úvod

Hlavným cieľom tejto práce je predstaviť osobnosť Jozefa Zsapku so zameraním sa na jeho pedagogický prínos a rozvoj klasickej gitary na Slovensku.

Tému som si vybral preto, že osobnosť tohto výnimočného klasického gitaristu a pedagóga by si podľa môjho názoru zaslúžila väčšiu pozornosť.

Práca je rozdelená do šiestich kapitol. V prvej kapitole je spracovaný životopis Jozefa Zsapku. V druhej kapitole približujem históriu brnkacích strunových nástrojov a gitary na území Slovenska. Spomínam v nej osobnosti akými boli Hans Neusiedler alebo Joseph Kaspar Mertz. Ďalšia kapitola nesie názov Pedagogická činnosť. Venujem sa v nej viacerým aspektom Zsapkovho pedagogického pôsobenia. Nachádza sa v nej zoznam absolventov, ktorí získali ocenenia na gitarových súťažiach doma a v zahraničí. Rovnako táto kapitola obsahuje Zsapkov pohľad na výuku a jeho prístup k svojim študentom. Následne sú tu spomenutí traja najvýznamnejší slovenskí absolventi Ján Labant, Martin Krajčo a Karol Samuelčík. Ďalej sa venujem zahraničným absolventom doktorandského štúdia u školiteľa Jozefa Zsapku, medzi ktorými nájdeme mená ako Marco Socías, Jorgos Panetsos, József Eötvös alebo Pavel Steidl. S posledným menovaným je na konci kapitoly rozhovor o jeho štúdiách v Bratislave a o vzťahu s profesorom Zsapkom. Vo štvrtej kapitole predstavujem umeleckú činnosť Jozefa Zsapku, ktorá sa dá rozdeliť na dve časti. Prvá časť zahŕňa koncertnú činnosť. Za svoj život vystupoval po celom svete na najvýznamnejších svetových pódioch. V priebehu šesťdesiatich rokov odohral viac ako 5500 koncertov. V druhej časti tejto kapitoly popisujem jeho diskografiu, ktorá obsahuje viac ako 40 nahrávok pre domáce a zahraničné nahrávacie spoločnosti. Predposledná kapitola pojednáva o medzinárodnom gitarovom festivale J. K. Mertza, ktorý Jozef Zsapka v roku 1976 založil v Bratislave. Na záver mojej práce píšem o publikačnej činnosti Jozefa Zsapku, ktorá tvorí tiež významnú časť jeho profesného života.

V prílohe prikladám fotky z rôznych období života Jozefa Zsapku. Práca by sa dala využiť pri výuke odborných predmetov na konzervatóriách a vysokých školách v Českej a Slovenskej republike.

1. Jozef Zsapka

Jozef Zsapka (príloha č. 1) sa narodil 17. januára 1947 v Komárne. Jeho otec Jozef Zsapka bol krajčír a matka Alžbeta rodená Feketeová pracovala ako úradníčka. Jozef bol ich druhým dieťaťom. Spolu mali šesť detí. Jeho mladší brat Tomáš sa stal tiež hudobníkom, hral na basgitaru. U malého Jozefa sa hudobný talent začal prejavovať tak, že začal bubnovať rytmus na rôzne predmety, ktoré našiel.¹ Neskôr začal počúvať rádio. Podľa jeho vlastných slov bol pri rádiu schopný presedieť hodiny až do skorého rána. Najradšej počúval rádio Slobodná Európa alebo Hlas Ameriky. Na týchto, vtedy zakázaných rozhlasových staniciach, sa začali objavovať kapely ako The Shadows a neskôr dokonca aj The Beatles. Vďaka populárnej hudbe začiatku 60. rokov Jozefa nadchla gitara a mal záujem sa na ňu naučiť hrať.² Jeho otec usúdil, že by bolo dobré, aby začal navštevovať Ľudovú školu umenia. Vybral mu ako nástroj akordeón, čo Jozef odmietol, pretože sa mu tento nástroj nepáčil.³ Neskôr skúsil hru na husle, ale tiež neúspešne. Nakoniec sa jeho otec dohodol s pánom učiteľom huslí Dobou Gézym, aby učil Jozefa hre na gitare. Jozef začal s gitarou pomerne neskoro a to vo svojich štrnástich rokoch, keď ju začal študovať na Ľudovej škole umenia v Komárne. Vtedy netušil, ako toto jeho rozhodnutie ovplyvní jeho ďalší život. Jeho učiteľ ho učil intuitívne, pretože s gitarou nemal veľa skúseností. Napriek tomu ho naučil pomerne dosť:⁴ všetky stupnice a obraty, na ktorých potom mohol stavať ďalej vo svojom štúdiu.

V dobe navštevovania ĽŠU sa Jozef naďalej dostával hlavne k populárnej hudbe. Koncerty klasickej hudby boli v Komárne v tom čase pomerne zriedkavé. Spolu so svojimi kamarátmi si Jozef po pár rokoch založil vlastnú beatovú kapelu (príloha č. 2,3). Napriek tomu, že bol jediný, kto ovládal písanie notového zápisu, boli schopní za krátky čas nacvičiť veľa skladieb. Po roku a pol hrania na gitare úspešne absolvoval prijímacie skúšky na konzervatórium v Brne, čo pôsobí až neuveriteľne,

¹ HÁVA, Miloš. *Portrét interpreta a pedagoga Jozefa Zsapky* [online]. Brno, 2014 [cit. 2022-04-16]. Diplomová práca. Masarykova Univerzita Filozofická fakulta. Vedoucí práce Doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D., s. 11

² *Portréty*. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 8. decembra 2019, 15:05

³ *Gitarista Jozef Zsapka má 70 rokov*. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 18. januára 2017, 9:17

⁴ *Hudobný život* [online]. 2017. Bratislava, 2017 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://hc.sk/hudobny-zivot/clanok/rozhovory/1445-o-mnozstve-podob-gitary-s-jozefom-zsapkom>

keďže jeho učiteľ na gitaru prakticky vôbec nevedel hrať. Nastúpil naň v roku 1962. Prvý rok študoval u Jiřího Křížáka,⁵ neskôr u Vojtěcha Tukače.⁶ Pán Tukač bol vo výuke gitarovej hry veľmi konzervatívny. To Jozefovi nevyhovovalo. Zvlášť keď študenti pána profesora museli hrať jeho úpravy klasických skladieb, ktoré boli zväčša nehrateľné. V tom čase klasickú gitaru toľko neoblúboval. Bolo to dané aj tým, že pán profesor Tukač nútil svojich žiakov hrať jeho úpravy klasických skladieb, ktoré ale boli zväčša nehrateľné. Jozef spoločne so spolužiakom synom legendárneho brnianskeho muzikanta Gustava Broma⁷ založil dixielandovú kapelu a zároveň pôsobil aj v kapele hrajúcej big beat. Je potrebné zdôrazniť, že v tom čase bolo hranie v kapele pre študentov konzervatória striktné zakázané. Našťastie, vtedajší riaditeľ konzervatória a pán Gustav Brom ho pred vylúčením zo školy zachránili.⁸ Maturitnú skúšku úspešne vykonal v roku 1966. Posledné dva roky študoval diaľkovo u Arnošta Sádlika⁹, ktorý mu, podľa jeho vlastných slov, otvoril oči a ukázal, aká je gitara krásna a koľko nádhernej gitarovej literatúry existuje. Vtedy ho klasická gitara chytila a zostal pri nej. Diaľkové štúdium si Jozef zvolil z rodinných dôvodov. Popri štúdiu pedagogicky pôsobil na ĽŠU v Leviciach (1966-1967) a neskôr v jeho rodnom Komárne (1967-1971). Štúdium na konzervatóriu ukončil v roku 1968 úspešným absolútoriom.

Počas rokov 1967-1971 si tiež rozširoval svoje obzory štúdiom na Hudobnej akadémii v Talianskom meste Miláno. Prvýkrát nadviazal kontakty so zahraničnými

⁵ Jiří Křížák (1923-2010). Huslista a gitarista, od roku 1957 pedagogicky pôsobil na brnenskom konzervatóriu.

⁶ Vojtěch Tukač, (1897-2000). Gitarista, prvý pedagóg hry na gitare na Konzervatóriu v Brne (1948).

⁷ Gustav Brom, vlastným menom Gustav Frkal (1922-1995), bol český džezový hudobník a kapelník Big Bandu Orchester Gustava Broma. Hral na saxofón a klarinet, venoval sa aj dirigovaniu a kompozícií.

⁸ *Gitarista Jozef Zsapka má 75 rokov. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 19. februára 2022.*

⁹ Arnošt Sádlik (1927-1998) je významný český gitarista, lutnista a pedagóg. Gitare sa venoval od svojich 16 rokov, predtým študoval hru na husle. Jeho prvým učiteľom bol Vojtěch Tukač, následne študoval na Konzervatóriu v Prahe u Štěpána Urbana a v roku 1951 sa stal prvým absolventom oboru hra na gitare. Pedagogicky pôsobil na Boston University Massachusetts v USA. Po návrate do Československa vyučoval na Konzervatóriu v Brne a vo Viedni. Neskôr vyučoval aj na VŠMU v Bratislave a na Konzervatóriu v Prahe. Medzi jeho žiakov patrili osobnosti ako Jozef Zsapka, Martin Mysliveček, Marie Hovorková alebo Pavel Steidl.

muzikantmi, s ktorými ďalej spolupracoval.¹⁰ Po absolvovaní konzervatória musel nastúpiť na povinnú vojenskú službu. Paradoxom je, že ho prideliť k protileteckej jednotke, pritom od mala boli lietadlá jeho veľkou vášňou, ktorá mu vydržala celý život. Na „vojne“ mal tiež kapelu, dokonca jeho kolegom z kapely napísal aj štyri piesne, ktoré boli veľmi úspešné na vojenských umeleckých súťažiach. Prvé úspechy zaznamenali na súťaži v Prešove, neskôr v Kroměříži a nakoniec dokonca vyhrali prvé miesto v pražskej Lucerne. Vďaka týmto úspechom kapela dostala na tú dobu špičkovú aparatúru. Neskôr ho v kasárni navštívil pán Pavol Fúčkó¹¹, ktorý mal záujem nahrať tieto skladby do televízneho programu, a tak začala aj spolupráca s televíziou, vďaka ktorej neskôr pán Zsapka približoval gitaru širšiemu publiku. Počas vojny dostal aj ponuku pôsobiť na divadelnej fakulte VŠMU, kde učil hercov základy hry na gitaru. Jeho žiakmi tu boli Andy Hryc, Zuzana Kocúriková, Dušan Taragel, Ivo Romančík a iný.

Po skončení vojenskej služby začal vyučovať na LŠU v Bratislave (1971-1972).¹² Bratislava, ako mesto, bola v jeho živote kľúčová. Jozef predtým pôsobil v Komárne a v Leviciach, ale uvedomil si, že tam nemá toľko možností a rozhodol sa presťahovať do Bratislavy. Po dovŕšení päťročnej pedagogickej praxe úspešne absolvoval konkurz na konzervatórium v Bratislave, kde pôsobil od roku 1972 až do roku 1989. Zo začiatku to nebolo jednoduché, pretože striedal učiteľa, ktorý nebol aprobovaný gitarista, a tak musel vybudovať študijný odbor od základov. Vytvoril učebné osnovy pre konzervatóriá v predmetoch hra na gitaru, komorná hra a dejiny a literatúra gitary. Tieto osnovy prevzali všetky konzervatóriá vo vtedajšom Československu. V roku 1971 začal tiež aj svoju koncertnú činnosť. Od

¹⁰ HÁVA, Bc. Miloš. *Portrét interpreta a pedagoga Jozefa Zsapky* [online]. Brno, 2014 [cit. 2022-04-16]. Diplomová práca. Masarykova Univerzita Filozofická fakulta. Vedoucí práce Doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D., s. 12

¹¹ Pavol Fúčkó (1939) pôvodne vyštudoval hru na husle na Vysokej škole múzických umení v Bratislave, no pre zdravotné problémy sa hre na hudobný nástroj nemohol venovať. Najskôr pôsobil ako hudobný televízny redaktor a neskôr ako režisér televíznych záznamov klasickej hudby v slovenskej televízií. S Jozefom Zsapkom spolupracoval na programoch, ktoré verejnosti približovali klasickú gitaru.

¹² *Hudobný život* [online]. 2017. Bratislava, 2017 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://hc.sk/hudobny-zivot/clanok/rozhovory/1445-o-mnozstve-podob-gitary-s-jozefom-zsapkom>

roku 1974 vystupoval s flautistom Milošom Jurkovičom.¹³ V roku 1976 založil v Bratislave gitarový festival, ktorý bol prvým svojho druhu v Československu. Tento festival sa podarilo zorganizovať v rámci Kultúrneho leta v Bratislave. Vystupoval sólovo aj v komornom zoskupení, či už s flautistom Milošom Jurkovičom¹⁴ alebo s jeho budúcou ženou Dagmar Šebestovou.¹⁵ Z dlhodobého hľadiska intenzívne spolupracoval so Slovenským komorným orchestrom Bohdana Warchala.¹⁶ S týmto súborom nahral mnoho LP platní, dokonca aj najznámejší Rodrigov koncert pre gitaru Concierto de Aranjuez.

V roku 1977 mu bola udelená výnimka a začal študovať hru na gitare na VŠMU v Bratislave pod vedením profesora Arnošta Sádlika. Bratislavská vysoká škola bola prvá v Československu, na ktorej sa začala vyučovať aj gitara. Vysokoškolské štúdiá ukončil v roku 1981 diplomovým recitálom. Po ukončení štúdia začal na VŠMU pedagogicky pôsobiť.¹⁷ V roku 1992 obhájil svoju docentskú prácu a o päť rokov neskôr bol menovaný prezidentom Slovenskej republiky za profesora gitary. Stal sa prvým gitarovým profesorom na Slovensku. Pri príležitosti koncertnej cesty do Portugalska so svojou manželkou bol oslovený, či by nemal záujem pôsobiť, ako hosťujúci profesor na Universidade di Aveiro, kde vyučuje od roku 2000. Posledný sólový recitál mal v Istanbule v Turecku v roku 2006. V roku 2017 ukončil svoju koncertnú činnosť, no naďalej sa venuje pedagogickej a publikačnej činnosti.¹⁸

¹³ Miloš Jurkovič sa narodil v roku 1937 v Bratislave. Vyštudoval VŠMU v obore hra na flautu. Pôsobil ako koncertný umelec, ako sólista vystupoval s poprednými domácimi aj zahraničnými orchestrami. Mimo to pôsobil aj ako džezový hudobník, kde okrem flauty hral na klarinet a saxofón. Od roku 1985 do roku 1994 bol rektorom Vysokej školy múzických umení v Bratislave.

¹⁵ Dagmar Zsapková (rodená Šebestová) je slovenská flautistka a profesorka na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Narodila sa 24.6. 1956 v Bratislave. Študovala u profesora Miloša Jurkoviča. Od roku 1979 vystupuje spoločne so svojím manželom Jozefom Zsapkom v duu Dagmar & Jozef Zsapka.

¹⁶ Bohdan Warchal (1930-2000) bol slovenský huslista, dirigent a zakladateľ Slovenského komorného orchestra (verejnosť ich poznala pod menom „Warchalovci“).

¹⁷ ZSAPKA, Jozef, profesor gitary na VŠMU [osobná komunikácia]. Bratislava, 24.3.2022

¹⁸ *Portréty*. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 8. decembra 2019, 15:05

2. História gitary na území Slovenska

Prvé zmienky o strunových brnkacích nástrojoch na území Slovenska pochádzajú z 15. storočia. Jedná sa o prvé zmienky o lutnistoch na Spiši (1450), v Bardejove (1426, 1443) a na dvore Mateja Korvína (1458-1490). Neskôr v 16. a 17. storočí bola lutna rozšírená najmä v bohatých mestách ako Levoča a Bardejov. Hlavným dôvodom popularity tohoto nástroja v týchto mestách boli čulé kontakty s celou Európou. Vďaka tomu sa tu dochovalo veľa hudobní, medzi inými aj významné zbierky lutnovej hudby obsahujúce dobové tance a piesne. Dôkazom toho sú aj dve tabulatúry.¹⁹ Jedná sa o Phalésovu tabulatúru *Luculentum theatrum musicum* z roku 1568 a Weisseliovu *Tabulaturu continens insignes et selectissimas cantiones...* z roku 1573. Okrem týchto dvoch vzácných historických pamiatok sa v Levoči dochovala aj jedna z najväčších antológií renesančnej lutnovej hudby *Thesaurus harmonicus*. Jej autorom je Jean-Baptiste Besard, ktorý ju vydal v roku 1603 v Kolíne nad Rýnom. Spomínaná antológia má desať častí a obsahuje skladby od autorov akými boli John Dowland, A. Ferrabosco, F. Dentice, D. Cato a mnohí iní. V 17. storočí v Levoči žila Dorothea Balduinová. Táto hráčka na lutnu bola manželkou evanjelického farára Böhma a do Levoče prišla spolu s ním v roku 1659. Je možné, že sa o rozkvet lutny v tomto meste postarala aj ona. Na prelome 17. a 18. storočia sa v Levoči používali dva anonymné zborníky s lutnovými skladbami zapísané francúzskou tabulatúrou určené barokovej lutne. Tieto zborníky obsahovali dobové tance, niektoré už v novom galantnom štýle.

Keď už spomíname lutnistov a Slovensko, nesmieme zabudnúť na rodinu významného bratislavského rodáka Hansa Neusiedlera. Tá sa neskôr usadila v Nemecku a z jej radov pochádzalo množstvo lutnistov. Skladby Neusiedlerovcov sa hrávajú dodnes po celom svete, či už na lutnu, alebo v úprave pre klasickú gitaru. Neskôr sa lutna po období svojho rozkvetu stiahla do úzadia.²⁰

V 19. storočí zažívala gitara nebývalý rozkvet v celej Európe. V tomto období pôsobil mnoho známych skladateľov a významných interpretov ako napríklad: Luigi Legnani, Fernando Sor, Mauro Giuliani. Jedným z najdôležitejších skladateľov

¹⁹ Tabulatúra je notový zápis, ktorý vznikol v období renesancie, najčastejšie sa používal pre lutnu a organ.

²⁰ ZSAPKA, Jozef. Kytara na Slovensku, časť I.: Pohľad do histórie. *Svět klasické kytary: čtyřměsíčník pro hudebníky a příznivce klasické kytary*. Veřovice: Vladislav Petrášek, 2004, II.(6. číslo), 13. ISSN 1214 - 259X.

a interpretov gitarovej hry z tohto obdobia je taktiež Joseph Kaspar Mertz.²¹ Tento rodák z Bratislavy zanechal v histórii gitary na Slovensku nezmazateľnú stopu. Práve preto je po ňom pomenovaný najstarší gitarový festival na Slovensku, ktorý sa koná od roku 1976.

Až do druhej polovice 20. storočia sa na Slovensku neobjavil žiadny profesionálny gitarista. To však neznamená, že sa o klasickú gitaru nikto nezaujímal, práve naopak. V hudobnom prostredí pôsobili mnohí amatéri a milovníci tohto nástroja. Dôkazom toho je aj osobnosť Jacoba Kőberlinga z Komárna. Mal nemecký pôvod a bol poštmajstrom v Komárne. Vďaka svojej znalosti cudzích jazykov si dopisoval s rôznymi osobnosťami gitary vo svete. Či už to boli interpreti, výrobcovia gitár alebo vydavatelia. Jeho rozsiahly notový archív teraz uskladňuje pán profesor Jozef Zsapka. Zaujímavosťou je, že pán Kőberling vlastnil gitaru od Francisca Simplicia z roku 1936.

Prvým profesionálnym gitaristom na Slovensku sa stal až Jozef Zsapka po absolvovaní konzervatória v Brne. V roku 1972 sa stal profesorom na konzervatóriu v Bratislave a začal vychovávať mnoho mladých gitaristov. V rovnakom čase začal aj koncertovať a tým pozdvihnúť povedomie o klasickej gitare u ľudí na Slovensku. V súčasnosti sa klasická gitara na Slovensku vyučuje na základných umeleckých školách, konzervatóriách a aj na dvoch štátnych vysokých školách a jednej súkromnej vysokej škole.²²

2.1. Joseph Kaspar Mertz

Joseph Kaspar Mertz sa narodil 17. augusta 1806 v Bratislave, kde strávil 34 rokov svojho života. Bohužiaľ z týchto rokov sa nezachovalo veľa informácií. Študoval na Vyššom kráľovskom benediktínskom gymnáziu. Čo sa týka hudobného vzdelania, nie je známe, či bol samouk alebo navštevoval hudobnú školu prípadne či navštevoval súkromnú výuku. Ovládal hru na gitaru a flautu (niekde sa uvádza aj klavír a violončelo). Od roku 1833 bol členom Cirkevno-hudobného spolku a aktívne sa podieľal na umeleckom živote v meste. Začiatkom 40. rokov 19. storočia sa vo Viedni začali vydávať jeho prvé diela. Taktiež v tomto období

²¹ WADE, Graham. A Concise History of Classic Guitar. Mel Bay, 2001. ISBN 0-7866-4978-X., s.72-89.

²² ZSAPKA, Jozef, profesor gitary na VŠMU [osobná komunikácia]. Bratislava, 24.3.2022.

podnikol niekoľko koncertných ciest po Európe. V roku 1843 sa spoločne s manželkou presťahovali do centra vtedajšieho kultúrneho diania, Viedne. Vo Viedni v tom čase pôsobila rada významných gitarových skladateľov a interpretov, ako boli Anton Diabelli, Mauro Giuliani či Václav Matějka. O tri roky neskôr Mertz ochorel (manželka mu omylom podala väčšie množstvo liekov, ktoré spôsobili otravu). Následne sa presťahoval mimo Viedeň, aby sa mohol naplno venovať komponovaniu. V tomto období vznikli úpravy Schubertových piesní pre spev a gitaru. V roku 1848 sa jeho stav zlepšil a Mertz sa opäť vrátil na koncertné pódia. Posledné zmienky o jeho koncertoch pochádzajú z roku 1855 zo Salzburgu. Na konci života ochorel tuberkulózou. Zomrel 14. októbra 1856 vo Viedni.²³

²³ KRAJČO, Martin. *Hudba pre gitaru v Bratislave v 1. polovici 19. storočia, s dôrazom na osobnosť J.K.Mertza*. Bratislava, 2007. Dizertačná práca. Vysoká škola múzických umení v Bratislave, hudobná a tanečná fakulta. Vedúci práce Prof. Jozef Zsapka., s.59-64.

3. Pedagogická činnosť

Za svoju bohatú pedagogickú kariéru pôsobil pán profesor Jozef Zsapka na rôznych typoch škôl vzdelávacieho systému na Slovensku. Po absolvovaní Konzervatória v Brne sa stal prvým kvalifikovaným učiteľom klasickej gitary na Slovensku a začal pedagogicky pôsobiť na Ľudovej škole umenia v Komárne a v Leviciach na južnom Slovensku. Neskôr sa presťahoval do Bratislavy, kde postupom času začal učiť aj na konzervatóriu. Krátko po nástupe na bratislavské konzervatórium dostal za úlohu od vtedajšieho riaditeľa školy vypracovať študijné osnovy a plány pre predmety Hra na gitaru, Komorná hra a Dejiny a literatúra gitary. Vypracovaním týchto osnov vytvoril pevné základy metodiky výuky. Svoje zahraničné koncertné cesty využíval k tomu, aby si prehľboval znalosti a kontakty so zahraničnými interpretmi, pedagógmi a takisto k nákupu notového materiálu, ktorý bol vo vtedajšom Československu ťažko zohnateľný. Svoje vzdelanie si doplnil aj štúdiom na VŠMU v Bratislave u profesora Arnošta Sádlika, kde študoval od roku 1976 do roku 1981. Následne začal pedagogicky pôsobiť aj na vysokej škole, kde vyučuje do súčasnosti.

Behom svojej pedagogickej činnosti sa pán profesor Zsapka snaží ku každému žiakovi pristupovať individuálne a rozvíjať jeho osobnosť. Z každého jednotlivca sa usiluje získať čo najviac, viesť ho k samostatnosti a tým rozvíjať jeho tvorivosť. O skladbách spolu diskutujú a konfrontujú sa. Žiak musí mať na naštudovaný repertoár vlastný názor. To je jeho cieľ. Zsapka kladie dôraz aj na technickú stránku hry. Používa takzvaný „kolotoč“. Jedná sa o nácvik stupníc v kvintovom a kvartovom kruhu bez prestávky (C dur-a moll, G dur-e moll atď.) K tomuto technickému cvičeniu sa dopracoval sám pri príprave na nahrávanie Giulianiho koncertu A dur a Rodrigovho Concierto de Aranjuez (príloha č. 4) *„Narazil som na technické problémy a nevedel som ako ďalej. Mám všetky etudy sveta, ale ani jedna mi nepomohla. Vtedy ma napadol tento kolotoč. Nacvičoval som ho s rôznymi variáciami v pravej ruke, dokonca aj s malíčkom. Neskôr som s tým trápil mojich študentov, ktorí to nemali radi. Ich názor sa časom zmenil, pretože sami zistili, že im to pomáha v rozvoji techniky pravej ruky.“*

Zsapkove prvé pedagogické úspechy prišli v roku 1980, keď dvaja jeho študenti na súťaži v Kutnej Hore získali prvú a druhú cenu. Rovnako svojim študentom odporúča vyskúšať hrať na gitaru rôzne hudobné žánre, prípadne skúsiť aj hru na elektrickej gitare. Niektorí žiaci ako Henry Tóth, Peter Binder alebo Juraj Burian sa dnes venujú hre na gitare v iných žánroch. Dokonca u profesora Zsapku študoval aj Robo Opatovský, spevák populárnej hudby. Po revolúcií v roku 1992 úspešne habilitoval na docenta a o 5 rokov neskôr bol vymenovaný prezidentom republiky za profesora. Stal sa tak prvým profesorom gitary na území bývalého Československa. V roku 2000 rozšíril svoje pedagogické aktivity do zahraničia. Stal sa hosťujúcim profesorom gitary na Universidade di Aveiro v Portugalsku.²⁴

3.1. Ocenenia študentov na domácich a medzinárodných súťažiach

Počas svojej kariéry Jozef Zsapka vychoval celý rad špičkových slovenských gitaristov a pedagógov. V tabuľkách sú uvedení študenti, ktorí získali ocenenia na súťažiach v počiatočnej kariéry (príloha č. 6).

3.2. Absolventi Jozefa Zsapku pôsobiaci na Vysokých školách a konzervatóriách v Českej a Slovenskej republike

HAMU Praha – Pavel Steidl, ArtD.

Konzervatoř Praha – Mgr. Václav Kučera, ArtD.

Konzervatoř Evangelické Akademie Olomouc – Mgr. art. Peter Remeník

Janáčkova Konzervatoř Ostrava – Mgr. art. Tomáš Vávra

VŠMU Bratislava – doc. Martin Krajčo, ArtD.

Mgr. art. Karol Samuelčík ArtD.

AKU Banská Bystrica – doc. Mgr. art. Ján Labant, ArtD.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - Ing. Mgr. art. Karol Kompas, Ph.D.

Univerzita Komenského v Bratislave - - Mgr. art. Miloš Tomašovič Ph.D.

²⁴ ZSAPKA, Jozef, profesor gitary na VŠMU [osobná komunikácia]. Bratislava, 24.3.2022.

Konzervatórium Bratislava – Juraj Burian, Dis. art

Mgr. art. Radka Krajčová

Mgr. art. Miloš Slobodník

Mgr. art. Lýdia Kašlík

Cirkevné Konzervatórium v Bratislave - Mgr. art. Vladimír Ondrejčák, Ph.D.

M. Mus. Miriam Rodriguez Brullová

Konzervatórium Košice - Mgr. art. Tomáš Bartko

Konzervatórium Žilina – doc. Mgr. art. Ján Labant, ArtD.

Mgr. art. Dušan Vrúbel

Súkromné konzervatórium Dezidera Kardoša Topolčany - Mgr. art. Miloš Tomašovič Ph.D.

Ing. Mgr. art. Karol Kompas, Ph.D.

Nižšie sú uvedené životopisy troch najúspešnejších absolventov Jozefa Zsapku, ktorí u neho študovali na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a sami dnes učia na vysokých školách na Slovensku. Sú to zástupcovia troch rôznych generácií slovenských interpretov a pedagógov: Ján Labant, Martin Krajčo a Karol Samuelčík.

3.2.1. Ján Labant

Hru na gitare vyštudoval na Konzervatóriu v Žiline v triede Dušana Lehotského. Následne pokračoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave pod vedením Jozefa Zsapku. Svoje pedagogické vzdelanie si doplnil aj na Pedagogickej fakulte v Nitre. Počas svojho štúdia Ján Labant získal niekoľko ocenení na národných aj medzinárodných súťažiach a zúčastnil sa majstrovských kurzov napríklad v Maďarsku, Poľsku, či Nemecku. Na záver svojho štúdia na Konzervatóriu v roku 1982 vystúpil na absolventskom koncerte v sprievode Štátneho komorného orchestra v Žiline s koncertom Joaquina Rodriga, Concierto de Aranjuez. Získal ocenenie: Najlepší absolvent Konzervatória za rok 1982. Po ukončení štúdia začal vyučovať hru na gitaru na Konzervatóriu v Žiline, kde učí od roku 1987. Po desiatich rokoch učenia na konzervatóriu rozšíril svoje pedagogické aktivity a začal učiť aj na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Svoje vedomosti si obohatil

doktorandským štúdiom na Vysokej škole múzických umení, opäť u prof. Jozefa Zsapku, ktoré ukončil v roku 2008. V roku 2011 úspešne habilitoval za docenta na Fakulte múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Medzi jeho najúspešnejších študentov patria Peter Remeník, Eva Kavuljaková-Soviarová, Karol Kompas, Adam Marec, Jozef Vohár, Karol Samuelčík, Dušan Vrúbel a ďalší. Pravidelne vedie majstrovské kurzy na Slovensku aj v zahraničí a je pozývaný na gitarové súťaže ako člen poroty. Svoje koncertné umenie predviedol doma aj v zahraničí. V Poľsku, v Česku, v Maďarsku, v Bulharsku, v Španielsku, v Rakúsku, v Francúzsku, v Nemecku, v Anglicku a v Austrálii. Jeho diskografia obsahuje 5 CD. Mimo sólove hranie sa venuje aj komornej hudbe. V zoskupení gitara a flauta hrá spolu s Jánom Figurom a v gitarovom duu La Barre spolupracuje s Petrom Remeníkom. Dôležitým míľnikom v jeho aktivitách bolo založenie gitarového festivalu v Nitre, spoločne s Pavlom Sikom. Tento festival sa nazýva Cithara Aediculae a v roku 2019 už 36. ročník.²⁵

3.2.2. Martin Krajčo

Patrí k najvýraznejším gitarovým osobnostiam na Slovensku. Narodil sa v roku 1977 v Bratislave. Hru na gitare študoval na Konzervatóriu v Bratislave a neskôr na VŠMU v Bratislave u profesora Jozefa Zsapku. Počas štúdia sa pravidelne účastnil majstrovských kurzov pod vedením svetových gitaristov ako Costas Cotsiolis, Leo Brouwer, Alex Garrobé, Hubert Käppel, Zoran Dukić, Jorgos Panetsos, Alberto Walter Salin, Marco Socías, Luise Walker a iných. Taktiež získal popredné umiestnenia na domácich aj medzinárodných gitarových súťažiach (Kutná Hora, Viedeň, Aix-en-Provence, Bratislava, Banská Bystrica).

Martin sa venuje sólovej a komornej hre. Pravidelne hráva na rôznych medzinárodných gitarových festivaloch. Ako sólista sa predstavil so Štátnym komorným orchestrom v Žiline, s Orquestra de Centro v Portugalsku, so súbormi Cappella Istropolitana alebo Musica Cassovia. V oblasti komornej hudby sa venuje hre vo viacerých zoskupeniach. Od roku 1997 pôsobí ako člen Bratislavského gitarového kvarteta (spoločne s Milošom Slobodníkom, Yorgosom Nouisom a manželkou Radkou Krajčovou). Spolu so svojou ženou tvorí tiež gitarové duo.

²⁵ KONZERVATÓRIUM Žilina. *Konzervatórium Žilina* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://konza.sk/cv/J%C3%A1n%20Labant%20-%20CV.pdf>

Často sa na pódíách objavuje aj s flautistom Tomášom Jánošíkom a mnohými inými muzikantmi. V roku 2021 realizoval s českým gitaristom Pavlom Steidlom nahrávku kompletnej zbierky *Kukuk* od Josepha Kaspara Mertza. Okrem klasickej gitary sa venuje hre na romantickú gitaru. Pedagogicky pôsobí na VŠMU v Bratislave, kde je v súčasnosti docentom. Mimo umeleckých a pedagogických aktivít sa zaoberá organizačnou činnosťou. Od roku 2006 je riaditeľom Medzinárodného gitarového festivalu J. K. Mertza v Bratislave.²⁶

3.2.3. Karol Samuelčík

Patrí k mladej generácii slovenských gitarových interpretov. Pochádza z Banskej Bystrice, kde sa narodil v roku 1991. Gitaru študoval na Konzervatóriu v Žiline v triede doc. Mgr. art. Jána Labanta, ArtD. Vo svojom vzdelávaní pokračoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave v triede renomovaného profesora Jozefa Zsapku. V priebehu štúdia sa aktívne zúčastnil majstrovských kurzov s poprednými osobnosťami gitarového sveta (Leo Brouwer, Sergio Assad, Roland Dyens, Carlo Domeniconi, Alvaro Pierri, Marco Socias). Magisterské štúdium ukončil s najvyššou poctou - cenou rektora. Následne pokračoval v doktorandskom štúdiu, ktoré ukončil v roku 2019. V priebehu štúdia absolvoval dva študijné pobyty v Španielsku, konkrétne v meste Vigo a následne v Barcelone, kde si rozšíril svoje hudobné znalosti u popredných svetových interpretov Margarity Escarpy a Alexa Garrobeho. Počas štúdia sa zúčastňoval medzinárodných súťaží. Získal 1. cenu na Medzinárodnej gitarovej súťaži J. K. Mertza v Bratislave 2012 a Thailand international guitar competition 2016. V roku 2015 bol finalistom prestížnej rakúskej medzinárodnej súťaže Forum Gitarre Wien. Pre vydavateľstvo *Diskant* nahral dve CD. Koncertuje na Slovensku a v zahraničí. V roku 2019 absolvoval turné po Južnej Amerike. Ako sólista spolupracoval so špičkovými slovenskými hudobnými telesami (Slovenská filharmónia, Štátna filharmónia Košice, Štátny komorný orchester Žilina, Capella Istropolitana, Mucha quartet). Hru na gitaru vyučuje na Vysokej škole múzických umení. Okrem iného sa venuje

²⁶ Martin Krajčo: Classical guitarist. *Martin Krajčo* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.martinkrajco.com/zivotopis>

aj organizácií festivalu J. K. Mertza. Členom organizačného výboru je od roku 2013.²⁷

3.3. Významní absolventi doktorandského štúdia zo zahraničia

Vysoká škola múzických umení v Bratislave je výnimočná v tom, že sa na nej dá študovať sólistický doktorát. Túto možnosť využilo viacero slovenských, ale aj zahraničných gitaristov, ktorí pod vedením Jozefa Zsapku získali titul ArtD. (artis doctor). Medzi domácich absolventov patria už spomínaní Ján Labant, Martin Krajčo a Karol Samuelčík. Z Českej republiky v Bratislave študovali Pavel Steidl a Václav Kučera. Doktorandské štúdium v Bratislave vyštudovali aj poprední svetoví gitaristi ako Marco Sociás zo Španielska, Jorgos Panetsos z Grécka, Nguyen Van Dy z Vietnamu, Vasilios Avraam z Cyprusu, József Eötvös, Bence Vas a Sándor Papp z Maďarska.²⁸

3.3.1. Marco Sociás

Je španielsky klasický gitarista narodený v meste Malaga. Pochádza z hudobníckej rodiny. Základy hry na gitare získal v rodnej Malage. Následne študoval na Musikhochschule für Musik und Tanz v Kolíne nad Rýnom v triede Huberta Käppela. Medzi jeho ďalších učiteľov patrili José Tomás, José Miguel Moreno alebo David Russell.²⁹ Vo svojich 21 rokoch sa stal najmladším profesorom gitary v Španielsku. Získal mnoho ocenení na medzinárodných súťažiach v Španielsku („Infanta Cristina“ – 1. cena), Belgicku („Le printemps de la Guitare“) a Taliansku („Concorso Internazionale di Gargnano“). Vystupuje na gitarových festivaloch a v koncertných sálach po celom svete. Concertgebouw (Amsterdam), Konzerthaus (Viedeň, Berlín), Auditorio Nacional (Madrid). Ako sólista spolupracuje s prednými orchestrami (Radio Sinfonie-Orchester Berlin, Rotterdam Philharmonic, Orquesta Ciudad de Granada, Orquesta Sinfónica de Galicia, Orquesta de

²⁷ KAROL SAMUELČÍK. *Karol Samuelčík* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://karolsamuelcik.com/sk/biografia/>

²⁸ ZSAPKA, Jozef, profesor gitary na VŠMU [osobná komunikácia]. Bratislava, 24.3.2022.

²⁹ NAXOS: Marco Sociás. *NAXOS* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.naxos.com/person/Marco_Socias/108858.htm

Cadaqués a Orchestra Nacional de Cuba) a dirigentmi (Sir Neville Marriner, Josep Pons, Víctor Pablo Pérez, Odón Alonso a Leo Brouwer).

Jeho diskografia zahŕňa 10 CD. Medzi nahrávacie spoločnosti, s ktorými spolupracoval nájdeme prestížne svetové vydavateľstvá klasickej hudby ako EMI, Deutsche Grammophon alebo NAXOS. O jeho nahrávke *Elogio de la guitarra* (Chvála gitary), ktorá obsahuje skladby Joaquina Rodriga sa pochvalne vyjadril aj sám skladateľ Rodrigo. Marco Socías vyučuje na Centro Superior de Música v Baskickom meste San Sebastián.³⁰

3.3.2. Jorgos Panetsos

Jorgos Panetsos je grécky gitarista v súčasnosti pôsobiaci v Rakúsku. Začal študovať na Národnom konzervatóriu v Aténach. Následne pokračoval na Universität für darstellende Kunst vo Viedni v triede Luisy Walkerovej. Po ukončení vysokej školy sa vo svojom umení zdokonaľoval na študijnom pobyte v talianskej Sienne u Oscara Ghigliu a Davida Russella. Za svoju koncertnú kariéru navštívil viac ako 30 krajín celého sveta. Pôsobil ako hosťujúci profesor na mnohých európskych univerzitách okrem iných aj na VŠMU v Bratislave. Pravidelne vyučuje na majstrovských kurzoch rôznych gitarových festivalov. Od roku 1990 vedie jeden z najvýznamnejších gitarových festivalov v Európe Forum Gitarre Wien v rakúskej metropole.³¹

3.3.3. József Eötvös

József Eötvös je významný maďarský gitarista a pedagóg, narodený v roku 1962. Študoval na Vysokej škole Franza Liszta v nemeckom Weimare v triede profesora Rolanda Zimmera. Pravidelne koncertuje v rôznych krajinách ako napríklad v Rakúsku, v Českej republike, v Grécku, v Holandsku a ďalších. Vystupuje na sólových recitáloch alebo ako sólista v doprovode orchestrov. Často interpretuje svoje úpravy rôznych skladieb, známa je jeho úprava Goldbergových variácií pre

³⁰ 31ST GUITAR FESTIVAL MIKULOV, Marco Socías, [booklet, str. 35], Mikulov, 2017

³¹ Forum Gitarre Wien. *Forum Gitarre Wien* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.forum-gitarre.at/index.php/en/11-biographien/bios-en/41-jorgos-panetsos-en>

gitaru alebo hudbu 20. storočia maďarských autorov. Nahral viacero rozhlasových a televíznych vystúpení doma i v zahraničí.

Vo svojich prednáškach sa venuje hlavne obdobiu baroka. Vyučuje na Vysokej škole Franza Liszta v Budapešti. Venuje sa aj organizačnej činnosti.

V minulosti bol umeleckým riaditeľom Medzinárodného gitarového festivalu v Esztergome. Dnes pôsobí ako riaditeľ Medzinárodného festivalu a súťaže v Budapešti (príloha č. 7) a Medzinárodného gitarového festivalu v Balatonfured.³²

3.3.4. Rozhovor s Pavlom Steidlom

Pavel Steidl je svetoznámy český gitarista. Doktorandské štúdium na bratislavskej Vysokej škole múzických umení absolvoval v roku 2014 dizertačnou prácou na tému: Niccolò Paganini, jeho tvorba pre gitaru a možnosti jej interpretácie.

1. Aké bolo doktorantské štúdium u pána Profesora Zsapku?

Pan profesor je človek, ktorý je veľmi vstřícný v tom, že Ti dodá všetky informácie, ktoré človek k práci potrebuje a je jich hodne. Má veľký archív not a dostatok empirických skúseností s ostatnými ľuďmi. Pre mňa je najdôležitejšie, že mňa k doktorandskému štúdiu vyzval on sám. Bohužel to bolo v dobú, kedy už som nebol vo veku študenta a navyše som sa musel starať o nemocných rodičov a do toho som sa živil iba koncertovaním, čo so sebou nieslo veľa cestovaní. Pan profesor Zsapka mňa povzbudzoval v práci a vedel mňa, ako tu prácu mám robiť, ale zároveň mňa doprial veľa samostatnosti. Téma práce, ktorú som si zvolil, je mňa veľmi blízka a zrála vo mňa už od roku 2000, kedy som začal objavovať kytarovú hudbu Niccolò Paganiniho. Začal som sa zaujímať o dostupnú literatúru, ktorá sa týka tohto obdobia. Informácie som rovnako konzultoval s Paolom Paolinim, ktorý mňa produkoval CD s nahrávkami Paganiniho skladieb a rovnako sa svetoznámy kubánsky kytarista Leo Brouwerem.

³² József Eötvös: gitarista. *József Eötvös* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <http://www.eotvos.net/gb/>

2. Ktorých vlastností si na pánovi profesorovi najviac ceníte?

Jak jsem se už zmínil, především jeho vstřícnosti, před nikým nic neskrývá. Každý, kdo k němu přijede a bude něco z jeho archivu potřebovat, jako například noty, tak on mu je velmi rád připraví a dá. I když to není jeho žák. Navíc se mi na něm líbí, že má v sobě eleganci a urozenost maďarského šlechtice.

3. Ako Vás jeho osobnosť ovplyvnila vo Vašej kariére?

Nejdřív jsem ho slyšel na desce „*Drobnosti majstrov*“, kde hrál Ave Maria od Charlese Gounoda, to si pamatuji dodnes. Později jsem ho vídával na koncertech už jako velkého mistra, který byl našim vzorem.

Když jsem jel na soutěž do Paříže, kde se do finále dostali čtyři lidé ze sto dvaceti, tak kromě mě byl ve finále také žák pana profesora Zsapky Vladimír Tomčányi, který hrál výborně. Po zisku první ceny jsem dostal první nabídku na profesionální koncert právě od pana profesora. Koncert se konal v Bratislavě. Zkrátka podporuje lidi bez ohledu na to, jestli jsou jeho žáci nebo ne. Nezadržuje informace a skrz něj proudí dál. Později jsem se s ním pravidelně vídal na festivalech a náš kontakt zůstal přátelský. V Čechách měl vždy výborné jméno a dobrou pozici.

4. Prečo ste si vybral štúdium práve na VŠMU v Bratislave u pána profesora Zsapku?

Protože Bratislava byla blízko. Tou dobou jsem se potřeboval starat o mé nemocné rodiče. Bohužel přestali být mobilní a musel jsem jím pomáhat a bylo to velmi náročné. Bratislava měla ideální polohu a dalo se to s tou náročností kombinovat.

5. Akým spôsobom ovplyvnila osobnosť pána Zsapky slovenskú gitarovú školu?

Nejsem si vědom, že před panem profesorem tam někdo tu školu vytvářel mimo 19. století a osobnosti Josepha Kaspara Mertze. V podstatě tu slovenskou kytaru vybudoval. První slovenský kytarista, kterého jsem slyšel, byl Jozef Zsapka a pak samozřejmě jeho žáci Vladimír Tomčányi, Igor Herzog, Martin Krajčo a jiní.

6. Čo odlišuje pána profesora Zsapku od jeho českých kolegů (Rak, Zelenka, Jirmal)?

Byl otevřen informacím zvenku daleko víc, než čeští kytaristé. Samozřejmě i Jiří Jirmal a Milan Zelenka byli osobnosti. Kupříkladu Zelenka sbíral zkušenosti u houslistů a rovněž díky jeho ženě Janě Obrovské obohatil kytarový repertoár. Samozřejmě repertoár kytary obohatil i Jozef Zsapka ve spolupráci se slovenskými skladateli.³³

³³ STEIDL, Pavel, profesor gitary na HAMU [osobná komunikácia]. Praha, 10.3.2022.

4. Umelecká činnosť

Umelecká činnosť Jozefa Zsapku je vskutku veľmi obsiahla. Na jednej strane vystupoval na koncertných pódioch po celom svete, buď ako sólista alebo v rôznych komorných zoskupeniach, na druhej strane nahral mnoho albumov, z ktorých viaceré vyšli aj v zahraničí a dodnes sú veľmi žiadané. Niektoré z nich neboli zamerané len na klasickú hudbu, ale aj hudbu populárnu. Ako interpret sa pohyboval vo viacerých žánroch a spolupracoval s mnohými zaujímavými hudobníkmi. Najhlbšiu stopu okrem jeho sólových výstupov určite zanechalo spojenie gitary a flauty. Celý život pôsobil v duu s flautistami, či už so spomínaným pánom Jurkovičom alebo svojou manželkou Dagmar. Ako sám poznamenáva, je najlepší flautista medzi gitaristami.

4.1. Koncerty

Koncertné začiatky Jozefa Zsapku siahajú do časov, keď bol ešte na vojenčine a nevedel, či bude hrať na klasickú gitaru alebo na elektrickú gitaru v big beatovej kapele. Veľmi zavážilo, že ho oslovili „Warchalovci“ s ponukou koncertného turné po Taliansku, ktoré zahŕňalo 15 koncertov. Táto ponuka definitívne rozhodla, akým smerom sa bude vyvíjať koncertná kariéra Jozefa Zsapku. Svoj part vo Vivaldiho koncerte si musel sám prepísať z čembalového na gitarový.³⁴

Jozef Zsapka sa začal venovať hraniu výlučne na klasickú gitaru po príchode do Bratislavy. Začiatky boli ťažké, pretože keď bol na Slovkoncerte³⁵ informovať o možnostiach koncertovania, nechápali, že chce hrať sólovo klasickú hudbu na gitaru. Mysleli si, že bude spievať piesne s gitarou. Nevedeli pochopiť, že na klasickú gitaru sa dajú zahrať napríklad aj skladby od Johanna Sebastiana Bacha. V čase jeho začiatkov nebolo moc príležitostí hrať sólovo, a tak vytvoril duo s flautistom Milošom Jurkovičom.

³⁴ *Hudobný život* [online]. 2017. Bratislava, 2017 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://hc.sk/hudobny-zivot/clanok/rozhovory/1445-o-mnozstve-podob-gitary-s-jozefom-zsapkom>

³⁵ Slovkoncert je slovenská umelecká agentúra, ktorá vznikla v roku 1969.

Často spolupracoval so spomínaným Slovenským komorným orchestrom, ktorý viedol Bohdan Warchal. Neskôr hrával so svojou manželkou Dagmar Zsapkovou (príloha č. 7), gitaristami Aloisom Menšíkom a Martinom Myslivečkom. Samozrejme vystupoval aj ako sólista alebo v sprievode rôznych orchestrov (Slovenská filharmónia, Izmir Symphony Orchestra, Orquestra Filarmonia das Beiras, Symphonia Estorial). Koncertoval vo väčšine európskych krajín, ďalej v USA, Mexiku, na Kube, v Japonsku, Austrálii, Mongolsku, Vietname a Turecku. Svoju bohatú koncertnú kariéru ukončil v roku 2017.³⁶

4.2. Diskografia

Jozef Zsapka nahral viac ako 40 LP platní a CD (príloha č. 8). Jeho prvé nahrávky vznikli v 70. rokoch minulého storočia. Jedna z prvých bola nahrávka skladieb spoločne s Milošom Jurkovičom, kde zazneli Händlove sonáty (príloha č. 9). Tie si musel interpret sám upraviť a prepísať. Jeden z najpopulárnejších albumov *Guitar Dream* (príloha č. 10), bol pôvodne pod iným názvom nahraný pre francúzsky trh a neskôr vyšiel aj v Československu, vo vydavateľstve Opus. Podnet k albumu dal riaditeľ vydavateľstva v Paríži. Presne určil skladby, ktoré majú byť nahraté. Jozef Zsapka si potom sám upravil gitarové party týchto skladieb a aranžmán pre orchester urobil pán Vierošlav Matušík. Ten v štúdiu následne dirigoval rozhlasový orchester. Spolupráca týchto dvoch hudobníkov sa pretavila aj do ďalšej platne s názvom *Klasické a populárne evergreeny*. Ďalšou kapitolou v Zsapkovej diskografii sú albumy so Slovenským komorným orchestrom pod vedením Bohdana Warchala. Jednalo sa napríklad o nahrávku vianočných kolied. Predtým Jozef Zsapka vydal (tiež vydavateľstvo Opus) dva zošity kolied upravených pre gitaru. Jeden obsahoval slovenské koledy, druhý zahraničné. Neskôr k nim vypracoval orchestrálny part opäť Vierošlav Matušík a nakoniec bola nahrávka zrealizovaná pod taktovkou Bohdana Warchala. Rovnako známou platňou s pánom Warchalom je album, na ktorom je nahraný najslávnejší gitarový koncert od Joaquina Rodriga: *Concierto de Aranjuez*.

³⁶ *Portréty*. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 8. decembra 2019, 15:05

Zsapka na svojich nahrávkach nespolupracoval len s hudobníkmi pohybujúcimi sa vo vodách klasickej hudby. Podklady na album *Golden era* nahrával napríklad Vašo Patejdl. Gitarový doprovod v podaní Jozefa Zsapku môžeme dokonca počuť aj na albume Karola Duchoňa, a to konkrétne v piesni *Gitara*.³⁷

Okrem nahrávok v slovenskom vydavateľstve Opus, mu vyšli aj v spoločnostiach Diskant a Akcent. Jozef Zsapka nahral platne aj pre zahraničné nahrávacie spoločnosti: Naxos (Hong Kong), Albany Records (USA), SPI Milan (Francúzsko), Sony (Japonsko).³⁸

Za kvalitu svojej práce získal ocenenie Zlatý erb vydavateľstva OPUS (príloha č. 11) a Platinovú platňu vydavateľstva Diskant Cena Frisca Kafendu za znamenitú interpretáciu pôvodnej slovenskej tvorby a jej propagáciu doma i v zahraničí.³⁹

³⁷ *Portréty*. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 8. decembra 2019, 15:05

³⁸ *Hudobný život* [online]. 2017. Bratislava, 2017 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://hc.sk/hudobny-zivot/clanok/rozhovory/1445-o-mnozstve-podob-gitary-s-jozefom-zsapkom>

³⁹ Ceska-kytara.cz: Sólisté. *Ceska-kytara.cz* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceska-kytara.cz/adresar/soliste/jozef-zsapka>

5. Gitarový festival v Bratislave

Medzinárodný festival J. K. Mertza v Bratislave je najstarším gitarovým festivalom na území Slovenska. Prvý ročník sa konal v roku 1976 ako súčasť Kultúrneho leta. Jeho zakladateľom a dlhoročným riaditeľom bol profesor Jozef Zsapka.⁴⁰ Na vznik takéhoto festivalu bolo viacero dôvodov. Jedným z nich bolo nadviazanie na bohatý kultúrny život v Bratislave v minulosti, keď tu pôsobili osobnosti ako Hans Neusiedler, Johann Nepomuk Hummel alebo už zmieňovaný Joseph Kaspar Mertz. Posledný menovaný pôsobil v Bratislave v prvej polovici 19. storočia.⁴¹ Ďalším dôvodom bolo, že verejnosť nemala o klasickej gitare mnoho informácií. Nesmieme zabúdať, že v tom období sa vyučovala gitara na konzervatóriu v Bratislave len 5 rokov od roku 1971. Vďaka neodbornosti laickej verejnosti sa tu objavovali rôzni menej významní gitaristi, ktorých koncerty boli síce úspešné, ale bohužiaľ nie veľmi kvalitné. To sa rozhodol Jozef Zsapka zmeniť tým, že zorganizoval koncerty špičkových gitaristov, aby si ľudia mohli porovnať, na akej úrovni sa dá hrať na gitare.⁴² V roku 1976 zahrli na festivale sólové koncerty Jozef Zsapka, Vladimír Mikulka, Milan Zelenka a Martin Mysliveček. Festival sa stretol s úspechom a obrovským záujmom verejnosti. Ďalšie ročníky už boli bohatšie aj na počet koncertov a začali sem postupne prichádzať zahraniční interpreti.

Od roku 1976 do roku 1992 bol festival pomenovaný *Dni gitarovej hudby*. Od roku 1993 bol festival pomenovaný podľa Josepha Kaspara Mertza a tento názov nesie dodnes (Medzinárodný gitarový festival J. K. Mertza v Bratislave). Za 46 ročnú históriu tejto významnej akcie sa v Bratislave ukázalo viac ako 150 popredných gitarových interpretov z celého sveta. Za zmienku stoja mená ako David Russell, Roberto Aussel, Costas Cotsiolis, Aniello Desiderio, Roland Dyens, John W. Duarte, Fabio Zanon, Leo Brouwer a mnoho ďalších.⁴³ Okrem zahraničných umelcov sa tu mali možnosť prezentovať aj domáci gitaristi. Nutnosť porovnania so zbytkom sveta bola pre Jozefa Zsapku a jeho žiakov kľúčová a to obzvlášť v dobe, keď

⁴⁰ J. K. Mertz Festival. *J. K. Mertz Festival* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.jkmertz.com/sk/o-festivale-0>

⁴¹ HÁVA, Bc. Miloš. *Portrét interpreta a pedagoga Jozefa Zsapky* [online]. Brno, 2014 [cit. 2022-04-16]. Diplomová práca. Masarykova Univerzita Filozofická fakulta. Vedoucí práce Doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D., s. 69.

⁴² *Portréty*. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 8. decembra 2019, 15:05

⁴³ J. K. Mertz Festival. *J. K. Mertz Festival* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.jkmertz.com/sites/default/files/festival_v_obrazoch11.pdf

v krajine vládol totalitný komunistický režim. Od roku 1997 sa popri festivale koná medzinárodná gitarová súťaž. Jedná sa o bienále, takže sa súťaž koná každý druhý rok. V súčasnosti sa v rámci festivalu konajú aj majstrovské kurzy, prednášky a workshopy.⁴⁴ Źezlo vo vedení festivalu po Jozefovi Zsapkovi prevzal jeho bývalý študent a súčasný kolega z bratislavskej VŠMU Martin Krajčo. Spolu s ním na festivale spolupracujú aj ďalší absolventi pána profesora Zsapku: Radka Krajčová, Miloš Slobodník, Miloš Tomašovič a Karol Samuelčík. V roku 2022 sa bude konať už 46. ročník, napriek celosvetovej pandémie covidu sa musel zrušiť len ročník v roku 2020, ktorý sa s malými obmenami presunul na rok 2021.⁴⁵

⁴⁴ HÁVA, Bc. Miloš. *Portrét interpreta a pedagoga Jozefa Zsapky* [online]. Brno, 2014 [cit. 2022-04-16]. Diplomová práca. Masarykova Univerzita Filozofická fakulta. Vedoucí práce Doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D., s. 69.

⁴⁵ ZSAPKA, Jozef, profesor gitary na VŠMU [osobná komunikácia]. Bratislava, 24.3.2022.

6. Publikačná činnosť

Nemenej dôležitou súčasťou aktivít Jozefa Zsapku popri umeleckej a pedagogickej práci je rozhodne aj publikačná činnosť. Vydal už spomínané koledy upravené pre gitaru alebo iný notový materiál. Prvotným dôvodom tejto jeho aktivity bola potreba mať v čase totalitného režimu aspoň nejaký notový materiál pre svojich študentov. Svoje koncertné cesty do zahraničia využíval pán profesor aj na nákup rôznych nôt a neskôr začal vydávať úpravy skladieb sám, aby mali študenti gitary, čo hrať. Zaujímavosťou je, že z jeho pera nevyšla žiadna gitarová škola. V minulosti to bolo spôsobené tým, že na takúto prácu nemal pri svojom vyťažení dosť času a v súčasnosti nevidí potrebu písať slovenskú gitarovú školu, pretože je mnoho výborných škôl zo zahraničia. Rovnako dnes už nie je veľký problém zohnať akékoľvek noty na internete, čo bolo pred niekoľkými desiatkami rokov nemožné. Mnoho Zsapkových publikácií sú úpravy pre flautu a gitaru, ktoré hrával s pánom Jurkovičom alebo so svojou manželkou. Podstatnú časť notového materiálu tvoria aj skladby venované Jozefovi Zsapkovi. Svojim koncertom inšpiroval k láske ku gitare skladateľa Dušana Martinčeka, ktorý mu dedikoval niekoľko sólových skladieb. Medzi ďalších autorov, ktorí venovali skladby tomuto interpretovi patria: Jorge Cardoso (Argentína), Igor Rechin (Rusko), David Babcock (USA), Filimon Ginalis (Grécko), Milan Tesař, Štěpán Rak (ČR), Peter Martinček, Peter Malovec, Josef Malovec, Alexander Moyzes, Vítazoslav Kubička (SK) a mnohí ďalší.⁴⁶ Okrem už spomínaného vydavateľstva Opus po revolúcií začal Jozef Zsapka úzko spolupracovať so zahraničnými vydavateľmi. Vo viacerých z nich má špeciálnu edíciu: Edition Dagmar & Jozef Zsapka. Medzi zahraničné vydavateľstvá, v ktorých Jozef Zsapka publikoval patria nemecké nakladateľstvá Chanterelle (príloha č. 12), Trekel, Vogt & Fritz alebo švédske Guitarissimo.⁴⁷ V súčasnosti má k vydaniu pripravených 64 skladieb, väčšinou pre flautu a gitaru.⁴⁸

⁴⁶ Prešovské dni klasickej gitary. *Prešovské dni klasickej gitary: Jozef Zsapka* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://gfpresov.sk/sk/2017/11/29/jozef-zsapka/>

⁴⁷ *Hudobný život* [online]. 2017. Bratislava, 2017 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://hc.sk/hudobny-zivot/clanok/rozhovory/1445-o-mnozstve-podob-gitary-s-jozefom-zsapkom>

⁴⁸ ZSAPKA, Jozef, profesor gitary na VŠMU [osobná komunikácia]. Bratislava, 24.3.2022

Záver

Jozef Zsapka patrí bez pochyb medzi najväčšie gitarové osobnosti nielen na Slovensku, ale aj vo svete.

V mojej bakalárskej práci som sa pokúsil zhromaždiť všetky dôležité údaje o živote tejto osobnosti. Informácie sa opierajú o viaceré pramene, dokonca o osobný rozhovor s pánom profesorom Zsapkom, ktorý som mal tú česť realizovať. Predstavil som históriu lutny a gitary na území Slovenska, s výraznou osobnosťou Jozefa Kaspara Mertza, ktorý bol vo svojej dobe jedným z najlepších gitarových virtuózov a skladateľov a pochádzal z Bratislavy. Zameral som sa na všetky dôležité údaje zo života Jozefa Zsapku. Kládol som dôraz na jeho zásluhy v oblasti gitarovej pedagogiky, kde prakticky z ničoho vybudoval odbor na konzervatóriu a neskôr na Vysokej škole múzických umení tak, že jeho žiaci boli na medzinárodných súťažiach schopní konkurovať svetovej špičke. Pán profesor Zsapka vychoval mnoho kvalifikovaných pedagógov, ktorí dodnes učia na všetkých typoch škôl na Slovensku a v zahraničí. Ďalej som priblížil jeho umeleckú činnosť, či už koncertnú alebo štúdiového hráča. Mnohé jeho albumy sú dodnes veľmi známe. Niektoré vyšli vo viacerých reedíciách po celom svete. Spolu so svojou manželkou patria k svetovým komorným zoskupeniam venujúcim sa hre na gitaru a flautu. V neposlednej rade treba vyzdvihnúť založenie najstaršieho gitarového festivalu na území bývalého Československa, ktorým mohol priblížiť svetových interpretov domácemu publiku. Nakoniec som spomenul publikačnú činnosť Jozefa Zsapku. Vydáva noty pre rôzne nakladateľstvá po celom svete, v niektorých má s manželkou dokonca vlastnú edíciu. Vo svojich 75 rokoch stále pedagogicky pôsobí na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. A to aj napriek vekovému limitu 70 rokov pre vyučovanie na slovenských vysokých školách, pretože jeho študenti osobne zašli za dekanom a vyžiadali si, aby ich doviedol do konca štúdia. Ako hosťujúci profesor vyučuje na Universidade di Aveiro v Portugalsku. Vo voľných chvíľach sa stará o svoj notový archív, ktorí číta zhruba 40 000 rôznych titulov, mnohých ešte nevydaných.

Zoznam použitých prameňov a literatúry

31ST GUITAR FESTIVAL MIKULOV, Marco Socías, [booklet, str. 35], Mikulov, 2017

Gitarista Jozef Zsapka má 70 rokov. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 18. januára 2017, 9:17

Gitarista Jozef Zsapka má 75 rokov. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 19. februára 2022.

HÁVA, Bc. Miloš. *Portrét interpreta a pedagoga Jozefa Zsapky* [online]. Brno, 2014 [cit. 2022-04-16]. Diplomová práca. Masarykova Univerzita Filozofická fakulta. Vedoucí práce Doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D.

KRAJČO, Martin. *Hudba pre gitaru v Bratislave v 1. polovici 19. storočia, s dôrazom na osobnosť J.K.Mertza*. Bratislava, 2007. Dizertačná práca. Vysoká škola múzických umení v Bratislave, hudobná a tanečná fakulta. Vedoucí práce Prof. Jozef Zsapka.

Portréty. Rozhlas, RTVS – Rádio Regina, 8. decembra 2019, 15:05

STEIDL, Pavel, profesor gitary na HAMU [osobná komunikácia]. Praha, 10.3.2022.

WADE, Graham. *A Concise History of Classic Guitar*. Mel Bay, 2001. ISBN 0-7866-4978- X.

ZSAPKA, Jozef. *Kytara na Slovensku, časť I.: Pohľad do histórie. Svět klasické kytary: čtyřměsíčník pro hudebníky a příznivce klasické kytary*. Veřovice: Vladislav Petrášek, 2004, II.(6. číslo), 13. ISSN 1214 - 259X.

ZSAPKA, Jozef, profesor gitary na VŠMU [osobná komunikácia]. Bratislava, 24.3.2022.

Internetové zdroje:

Ceska-kytara.cz: Sólisté. *Ceska-kytara.cz* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceska-kytara.cz/adresar/soliste/jozef-zsapka>

Forum Gitarre Wien. *Forum Gitarre Wien* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.forum-gitarre.at/index.php/en/11-biographien/bios-en/41-jorgos-panetsos-en>

Hudobný život [online]. 2017. Bratislava, 2017 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://hc.sk/hudobny-zivot/clanok/rozhovory/1445-o-mnozstve-podob-gitary-s-jozefom-zsapkom>

József Eötvös: guitarist. *József Eötvös* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <http://www.eotvos.net/gb/>

J. K. Mertz Festival. *J. K. Mertz Festival* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.jkmertz.com/sk/o-festivale-0>

J. K. Mertz Festival. *J. K. Mertz Festival* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.jkmertz.com/sites/default/files/festival_v_obrazoch11.pdf

KAROL SAMUELČÍK. *Karol Samuelčík* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://karolsamuelcik.com/sk/biografia/>

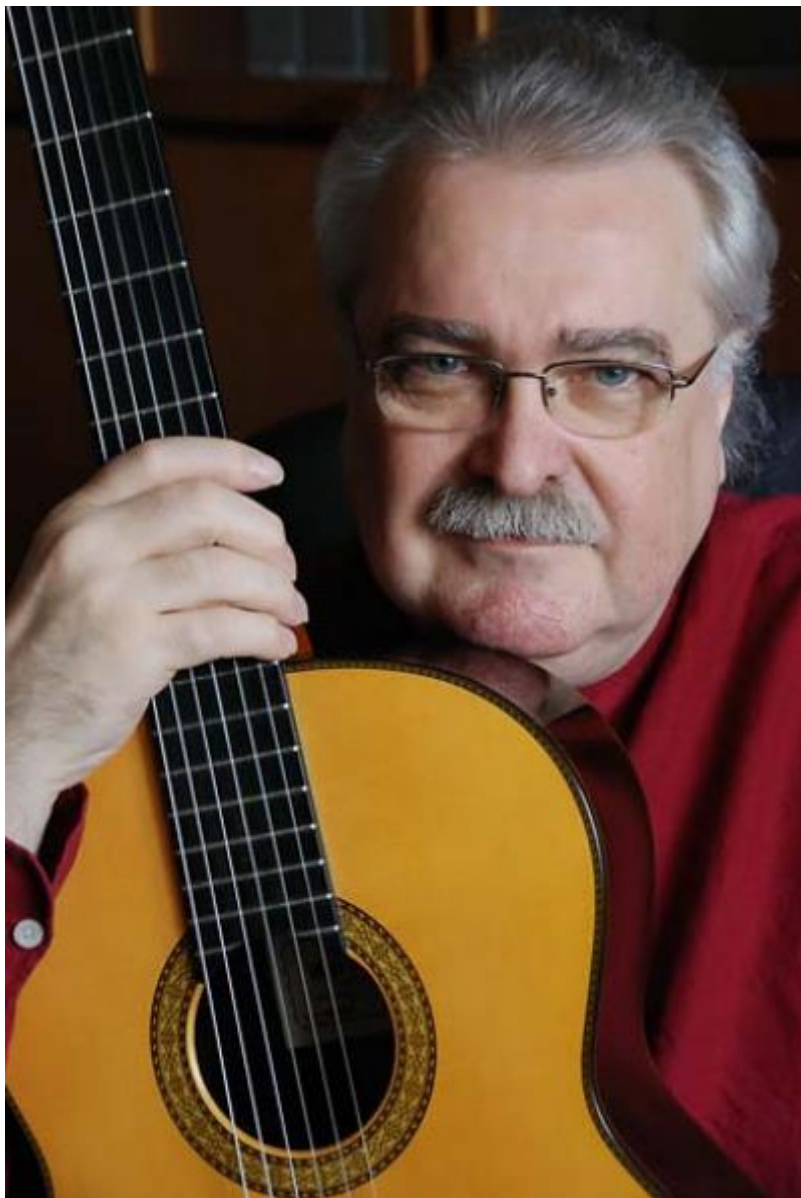
KONZERVATÓRIUM Žilina. *Konzervatórium Žilina* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://konza.sk/cv/J%C3%A1n%20Labant%20-%20CV.pdf>

Martin Krajčo: Classical guitarist. *Martin Krajčo* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.martinkrajco.com/zivotopis>

NAXOS: Marco Socías. *NAXOS* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.naxos.com/person/Marco_Socias/108858.htm

Prešovské dni klasickej gitary. *Prešovské dni klasickej gitary: Jozef Zsapka* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://gfpresov.sk/sk/2017/11/29/jozef-zsapka/>

Príloha č. 1

Portrét Jozefa Zsapku

Príloha č. 2

Mladý Jozef Zsapka (vľavo) počas koncertu jeho big beatovej kapely.

Príloha č. 3

Jozef Zsapka (druhý zľava) na spoločnej fotografii so svojou kapelou, koncom šesťdesiatych rokov.

Príloha č. 4

Príloha č. 5

Tabuľka: Národné súťaže

Binder Peter	1. cena-súťaž konzervatórií (1978)
	1. cena-súťaž konzervatórií, 2. kategória (1980)
	2. cena-súťaž konzervatórií (1976)
Brüllová Miriam	1. cena-súťaž konzervatórií, 1. kategória (1996)
Herzog Igor	2. cena-súťaž konzervatórií (1980, 1982)
	2. cena-Kutná Hora (1980)
	2. cena-Kutná Hora, 1. kategória (1982)
	2. cena-Kutná Hora, 2. kategória (1984)
Krajčo Martin	1. cena-súťaž konzervatórií, 2. kategória (1996)
	Cena SHF (1996)
Macek Maximilián	2. cena-súťaž konzervatórií (1985, 1988)
	2. cena-Kutná Hora (1986)
Malovec Peter	3. cena-súťaž konzervatórií (1978)
Ráčzová Klára	2. cena-súťaž konzervatórií (1978)
	3. cena-súťaž konzervatórií (1976)
Struhárik Juraj	1. cena-súťaž konzervatórií (1976)
Tomašovič Miloš	2. cena-súťaž konzervatórií (1988)
Tomčányi Vladimír	1. cena-súťaž konzervatórií (1980, 1982)
	1. cena-IS MK SSR, Banská Bystrica (1980, 1984)
	1. cena-Kutná Hora (1980)
	1. cena-ŠVOČ VŠMU (1985)
Tóth Henrich	2. cena-súťaž konzervatórií, 2. kategória (1982)
	2. cena-Kutná Hora, 2. kategória (1982)
	3. cena-Kutná Hora (1984)
Wágner Ivan	1. cena-súťaž konzervatórií (1985)
	3. cena-Kutná Hora (1982)

Tabuľka: Medzinárodné súťaže

Boros Zsófia	1. cena-International Competition London (1995)
Brüllová Miriam	3. cena-Forum Gitarre Wien (1996)
Herzog Igor	Laureát Esztergom Hungaria (1983)
	Premio „J. M. Ruiz Morales“ Santiago de Compostella (1984)
Krajčo Martin	1. cena-International Competition London (1995)
	1. cena-súťaž J. K. Mertza, Bratislava (1997)
	1. cena a titul laureáta-Kutná Hora (2000)
	2. cena-Forum Gitarre Wien (1996)
	3. cena-Sernancelhe, Portugalsko (2001)
Mazáková Jana	3. cena-Kutná Hora (1992)
Samuelčík Karol	1. cena-súťaž J. K. Mertza (2012)
	1. cena-Thailand International Guitar Competition (2016)
	Finalista Forum Gitarre Wien (2015)
Slobodník Miloš	1. cena-Comune di Fiuggi, Taliansko (1990)
	2. cena-Kutná Hora (1992)
Tomčányi Vladimír	2. cena-14. Concours International de Guitare de Paris (1982)
	2. cena-Havana, Kuba (1984)
	Laureát „Citta di Alessandria“ (1983)
	4. cena-„Maria Canals“, Barcelona (1985)
	4. cena-31. Concours International de Guitare de Paris (1989)

Príloha č. 6

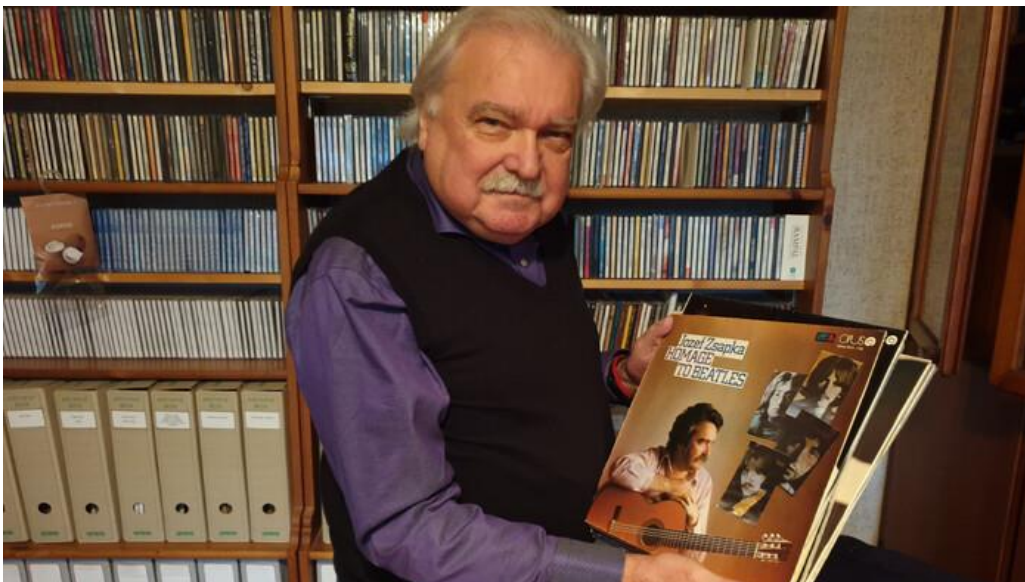
Jozef Zsapka v spoločnosti svojich priateľov na gitarovom festivale v Budapešti v roku 2019. Zľava: Manuel Barrueco, Jozef Zsapka, David Russell, József Eötvös.

Príloha č. 7

Jozef Zsapka spoločne s manželkou Dagmar po koncerte na Mertzovom festivale v roku 2011.

Príloha č. 8

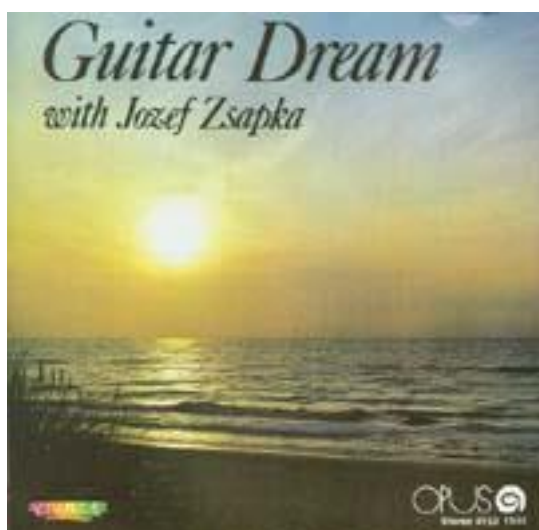
Jozef Zsapka vo svojej pracovni s niekoľkými jeho LP platňami.

Príloha č. 9

Obal LP platne, na ktorej hral spoločne s Milošom Jurkovičom.

Príloha č. 10

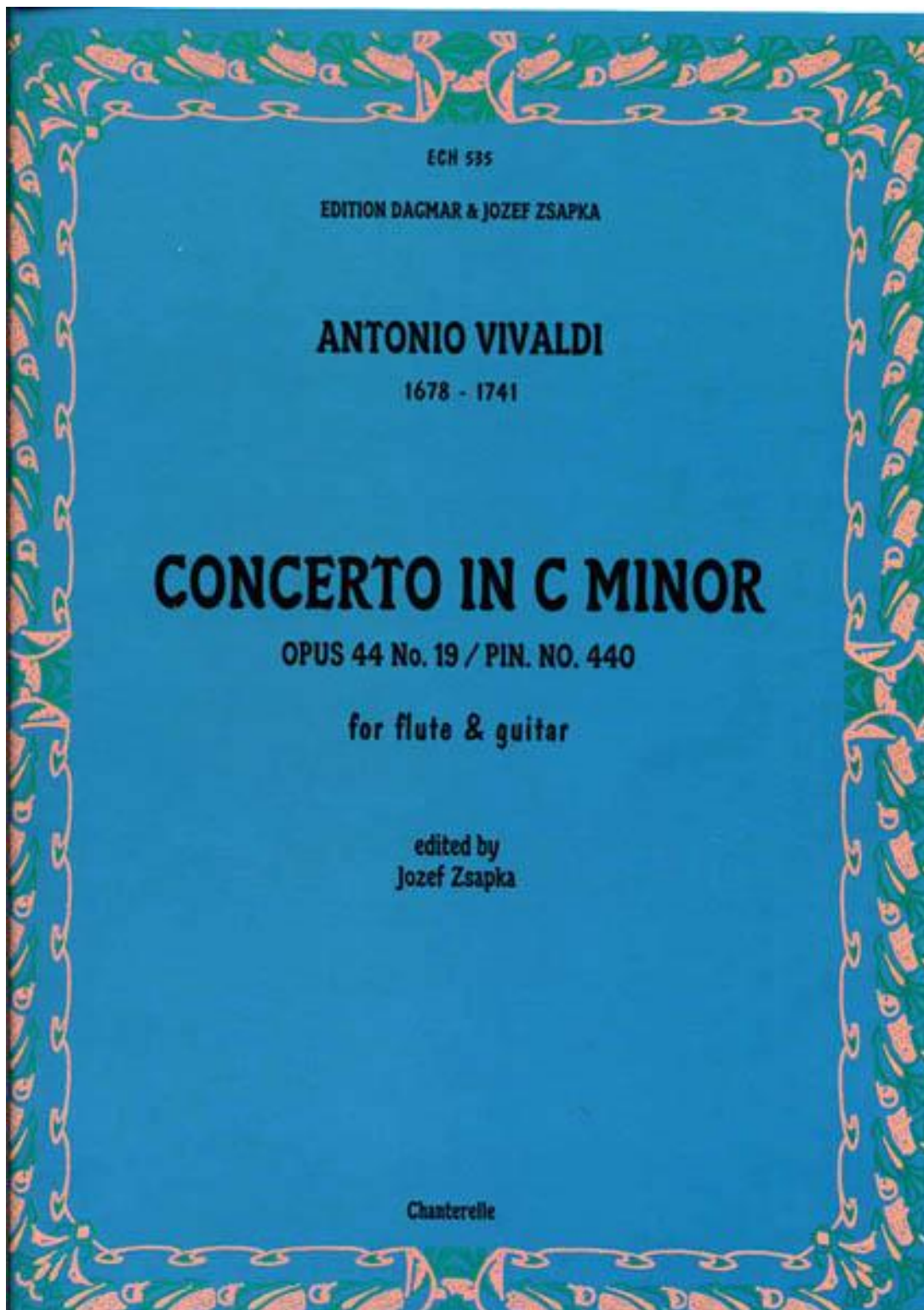

Príloha č. 11

Jozef Zsapka so zlatým erbom vydavateľstva OPUS.

Príloha č. 12

Zdroje príloh

Hudobné centrum. In: *Hudobné centrum* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://hc.sk/data/aktuality/hudobny_zivot/hzobr/thumb2_Zsapka.jpg

Facebook. In: *Facebook* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://scontent-prg1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.6435-9/44825382_327205181414479_3347717344108478464_n.jpg?_nc_cat=105&ccb=1-5&_nc_sid=8bfeb9&_nc_ohc=LsqCibijoOgAX_sn5n5&tn=CBVduohYUIsPCgOU&_nc_ht=scontent-prg1-1.xx&oh=00_AT9icUJVJMctHdpXTCX7ZVIghuSX-pjAFD9GGCJ3C8DPFA&oe=62816229

Facebook. In: *Facebook* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://scontent-prg1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.6435-9/43828536_10217621973764524_5741781494137880576_n.jpg?_nc_cat=105&ccb=1-5&_nc_sid=730e14&_nc_ohc=olZ97JNuYykAX_M6wIH&_nc_ht=scontent-prg1-1.xx&oh=00_AT-e6UAJRFIG-hlKUehcPNfGdXA0C5kHMiRUKhWpXef_-w&oe=62852D75

Dagmar & Jozef ZSAPKA: duo flute and guitar. In: *Dagmar & Jozef ZSAPKA: duo flute and guitar* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.zsapka.com/images/giuliani-rodrigo.jpg>

Facebook. In: *Facebook* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://scontent-prg1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.6435-9/73233570_10220941902760674_9165386426420822016_n.jpg?_nc_cat=107&ccb=1-5&_nc_sid=730e14&_nc_ohc=BiswctrVswEAX-Fv1qO&_nc_ht=scontent-prg1-1.xx&oh=00_AT-pK_83ZDy1GmlcVBA2xmmaQzBLTdXYS6CbpWRmHjgdzQ&oe=6282C8B0

HÁVA, Bc. Miloš. *Portrét interpreta a pedagoga Jozefa Zsapky* [online]. Brno, 2014 [cit. 2022-04-16]. Diplomová práce. Masarykova Univerzita Filozofická fakulta. Vedoucí práce Doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D., s. 80-81.

J. K. Mertz Festival. In: *J. K. Mertz Festival* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.jkmertz.com/sites/default/files/2011_juh_28567_dj_zsapka.jpg

Rtvs. In: *Rtvs* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.rtvs.sk/media/a501/image/file/12/0916/zupka.jpg>

Antikavion. In: *Antikavion* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.antikavion.cz/storage/images/sonatas-for-flute-and-guitar-georg-friedrich-handel-1986-267116-0.jpg>

Dagmar & Jozef ZSAPKA: duo flute and guitar. In: *Dagmar & Jozef ZSAPKA: duo flute and guitar* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.zsapka.com/images/full/guitar_dream.jpg

Facebook. In: *Facebook* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://scontent-prg1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.6435-9/78219401_170489457392233_1901168523409883136_n.jpg?_nc_cat=106&ccb=1-5&_nc_sid=730e14&_nc_ohc=62WdWMLGrIEAX9ILooi&_nc_ht=scontent-prg1-1.xx&oh=00_AT_VUTSOruCZqrvgAOSfjY1nfSTAqDfwOSt_G--A614uJg&oe=62870DCC

Dagmar & Jozef ZSAPKA: duo flute and guitar. In: *Dagmar & Jozef ZSAPKA: duo flute and guitar* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.zsapka.com/images/full/vivaldi-cminor.jpg>